23/02/2022

Η Ακολουθία του Αποδείπνου

/ Ενορίες

Συνεχίστηκε την Τρίτη 22 Φεβρουαρίου, με την 3η διαδικτυακή συνάντηση η σειρά παρουσιάσεων, με γενικό τίτλο «Η λατρεία μας με απλά λόγια», που πραγματοποιείται κάθε Τρίτη, στο πλαίσιο των Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…».

Η συνάντηση ήταν αφιερωμένη στην ακολουθία του Αποδείπνου. Τη σειρά επιμελείται ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Χρυσοβαλάντης Θεοδώρου, Θεολόγος με την συμμετοχή του Αρχιμανδρίτη π. Δανιήλ Ψωίνου, Θεολόγου, Ιεροκήρυκα.

Το Απόδειπνο βρίσκεται σε μία σειρά ακολουθιών της Εκκλησίας, ως ακολουθία του νυχθημέρου, δεύτερη στην σειρά μετά την ακολουθία του Εσπερινού, και

τελευταία προ της κατακλίσεως.

Το Απόδειπνο, δεν συνδέεται τόσο πολύ με το δείπνο, αλλά με την ανάπαυση και την προσμονή του ξημερώματος.

Τις πρώτες αναφορές για την ακολουθία, έχουμε τον 4ο αιώνα, σε κείμενα του Μ. Βασιλείου και τον 5ο αιώνα και κυρίως στην περιοχή της Αιγύπτου, που οι ασκητές και τα μοναστήρια ήταν σε ιδιαίτερη δράση και αυξανόταν το περιεχόμενο της. Γιατί οι μοναχοί είχαν την τάση και το ενδιαφέρον, να λατρεύσουν ακόμη περισσότερο, χρονικά, τον Θεό.

Το μεγάλο Απόδειπνο, τελείται κυρίως την Μ. Τεσσαρακοστή, αλλά και την παραμονή των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων, καθώς και σε κάποιες ημέρες από τη νηστεία των Χριστουγέννων.

Το μεγάλο Απόδειπνο ήταν η κατεξοχήν ακολουθία του Αποδείπνου και περίπου τον 14ο αιώνα, όταν εισήχθη στις ενορίες και επειδή ήταν μεγάλη, επέλεξαν τα σημαντικότερα σημεία και στοιχεία και διαμορφώθηκε έτσι το μικρό Απόδειπνο.

Τα σημεία αυτά που διαμορφώνουν το μικρό Απόδειπνο, είναι αρχικά ο 50ος ψαλμός, ο ψαλμός της μετανοίας, που δεν λείπει στις περισσότερες από τις ακολουθίες της Εκκλησίας. Τοποθετείται πρώτος, έχοντας τον σκοπό, να μας εισάγει στην μετάνοια, στον έλεγχο του εαυτού μας, πριν κοιμηθούμε, και ακολουθούν οι ψαλμοί 69ος και 142ος.

Στη συνέχεια, έχουμε δύο πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία. Την Δοξολογία, που τοποθετείται ως ευχαριστία προς τον Θεό, για εκείνο που παρήλθε και ως παράκληση για τη νύχτα, και το Σύμβολο της Πίστεως.

Το μεγάλο Απόδειπνο είναι το αρχαιότερο και τελείται κυρίως την περίοδο της Μ. Τεσσαρακοστής, από την Δευτέρα έως και την Πέμπτη. Ενώ το μικρό Απόδειπνο δεν έχει κανένα στοιχείο υμνολογίας, το μεγάλο Απόδειπνο απαρτίζεται από τρία στοιχεία, ψαλμούς, ευχές και ύμνους.

Τρεις είναι οι βασικότεροι ύμνοι. Το «Μεθ’ ημών ο Θεός…», που αποτελείται από βιβλικά στοιχεία που ψάλλονται αντιφωνικά. Ο δεύτερος ύμνος «Η ασώματος φύσις τα Χερουβείμ…», που είναι ύμνος αρχαιότατος, περίπου του 4ου αιώνα. Και ο τρίτος ύμνος «Κύριε των δυνάμεων…», που είμαι μία, εκ βαθέων, εξομολόγηση του ανθρώπου.

Το μεγάλο Απόδειπνο τελείται επίσης από την Κυριακή των Βαΐων έως και την Μεγάλη Τρίτη, ενώ τις υπόλοιπες ημέρες της Μ. Εβδομάδας, τελείται το μικρό

Απόδειπνο.

Την διακαινήσιμο εβδομάδα, τελείται αντί Αποδείπνου, μία μικρή ακολουθία με πασχάλιους ύμνους, που επαναλαμβάνεται τρεις φορές.

Η ακολουθία του Αποδείπνου μας υπενθυμίζει τον έλεγχο του ανθρώπου, εάν έχει βλάψει ή στενοχωρήσει κάποιον, όπως μας τον διδάσκουν οι Πατέρες, μαζί με την παράκληση προς τον Θεό, η νύχτα που θα έρθει να είναι ασκανδάλιστη.

Η τελευταία ευχή του Αποδείπνου, απευθύνεται προς τον άγιο Άγγελο, τον φύλακα του κάθε ανθρώπου, που είναι δίπλα του, για να τον φθάσει έως την τελευταία ημέρα της ζωής του, που θα τον παραδώσει στον Χριστό.

Γι’ αυτό να τελούμε την ακολουθία, έχοντας το νου μας και εμβαθύνοντας σε κάθε στοιχείο του Αποδείπνου, και αυτό το διαρκές ενδιαφέρον προς την προσευχή, την επικοινωνία προς τον Θεό, είναι εκείνο που χαρακτηρίζει την ακολουθία και τον καθένα μας.